

# ŠESTA REVIZIJA JEDNOOBRAZNIH PRAVILA I OBIČAJA ZA DOKUMENTARNE AKREDITIVE

*Posle više od tri godine rada na pripremi konačno je definisan predlog nove revizije Jednoobraznih pravila i običaja za dokumentarne akreditive UCP500. Primena UCP600 počće 2007. godine*

O d jula, 2003. godine do danas Radna grupa Komisije za bankarsku tehniku i praksu MTK Pariz, je radeći na pripremi predloga nove Revizije UCP500, provela hiljade časova u razmatranju brojnih komentara nacionalnih odbora i prešla težak put da bi došla do teksta koji bi zadovoljio, u najvećoj mogućoj meri, sve zemlje. Nije bilo ni malo lako staviti sve pod isti kišobran.

Radnoj grupi za izradu Nacrta bila je od velike pomoći Konsultanska grupa (Consulting Group) koja je uvek pre sastanka Komisije utvrđivala ključna pitanja za raspravu na Komisiji.

Maja meseca ove godine na sastanku u Beču još uvek su bila otvorena određena pitanja koja bi u Predlogu Revizije trebalo imati u vidu:

- **Transportna dokumenta**

Sve članove vezane za transportna dokumenta potrebno je još jedanput detaljno sagledati i eventualno dopuniti, posebno čl. koji se odnosi na pomorski konosman.

- **Diskontovanje dokumenata po akreditivima sa odloženim plaćanjem i akceptnim akreditivima**

---

\* član Komisije za bankarsku tehniku i praksu MTK Pariz i član Konsultantske grupe MTK za reviziju Pravila

Većina je za to da se zadrži odredba koja se odnosi na negociranje, akcept, diskontovanje i iskup dokumenata, s tim što je moguće eventualno dopuniti ovu odredbu iz sledećih razloga:

Pravila UCP500 nisu dovoljno jasno regulisala da je akreditivna banka u direktnoj obavezi isključivo prema nominovanoj banci i da ta obaveza teče samo posle prihvatanja nominovanja od strane nominovane banke. Mora biti jasno kada nominovana banka kod koje je akreditiv raspoloživ i koja je nominovana da preuzme obavezu odloženog plaćanja, prihvati svoje nominovanje po akreditivu sa odloženim plaćanjem, Akreditivna banka je direktno u obavezi prema ovoj banci. Praktično obaveza akreditivne banke prema korisniku prelazi u obavezu prema nominovanoj banci onog momenta kada nominovana banka notifikuje akreditivnoj banci da je prihvatila nominaciju i preuzela obavezu odloženog plaćanja korisniku. Isti princip važi i za akceptne akreditive.

Međutim, i dalje je otvoreno pitanje zaštite nominovane banke od falsifikovanih dokumenata u vezi diskontovanja akreditiva sa odloženim plaćanjem i akceptnih akreditiva. Rizik bi se mogao smanjiti ukoliko bi se u Reviziji UCP500 jasno navelo da direktna obaveza akreditivne banke prema korisniku prelazi na nominovanu banku pošto ova prihvati svoju nominaciju. Ukoliko nominovana banka ne izvrši svoju obavezu prema korisniku, ostaje da je izvrši akreditivna banka.

- **Negociranje**

Ogromna većina je za to da se jasno definiše "negociranje" da je to ustvari iskup dokumenata, a ne samo pregled istih. Negociranje znači davanje protivuvrednosti dokumenata korisniku, odmah nakon podnošenja istih, a banka nominovana u akreditivu da negocira, čeka sredstva od akreditivne banke.

- **Definicija reči "banka"**

Prilikom razmatranja prvih radnih materijala ponuđenih od Radne grupe za izradu Nacrta Revizije, uočeno je da je pod pritiskom multinacionalnih kompanija u Reviziju uneta odredba da akreditive mogu

otvarati ne samo banke već i druge **strane** što podrazumeva firme, kompanije, fizička lica. Tako je u tekstu umesto "**bank**" uneto "**party**". Velika većina nacionalnih odbora izjasnila se da se briše "party" i vrati reč "bank", smatrajući opravdanim da je akreditiv bankarski proizvod i da su banke eksperti da posluju sa ovim instrumentom. U narednom ponuđenom tekstu Nacrta Revizije Radna grupa je prihvatila tu primedbu, ali je u definiciji "banke" ponovo otvorila tu mogućnost da akreditive mogu otvoriti i svi ostali. Naime, vrlo usko je data definicija banke, a onda umetnuto "... banka uključuje, **ali nije ograničeno samo na to**, entitete tradicionalno poznate kao banka ili druga finansijska institucija."

Na ovakvu definiciju prvi je reagovao Nacionalni odbor Italije a zatim i veći broj drugih nacionalnih odbora, među njima i naš, kao i Konsultantska grupa. Zatraženo je da se na Komisiji glasa o predlogu za brisanje ove definicije, posebno kada se ima u vidu da u UCP definicija "banke" nije potrebna jer svaka zemlja ima Zakon o bankama i drugim finansijskim institucijama, gde je precizno definisana banka i njena delatnost.

Međutim, na Komisiji se nije glasalo, već je ostavljeno Radnoj grupi da razmotri ovaj predlog. Utisak je da postoji veliki pritisak manjeg broja zemalja za stvaranje prostora da akreditive mogu otvarati i nebankarske institucije.

Iz izveštaja predsednika Radne grupe za izradu Nacrta Revizije UCP500 očigledno je da su i u komentarima primljenim od nacionalnih odbora istaknuta sva napred pobrojana pitanja, ali i druga:

- **Konfirmacija** – da se definiše kao "definitive undertraking"
- **Konfirmirajuća banka** – plaća bez prava regresa
- **Definicija akreditiva** – precizirati kao "definitive undertraking"
- **Obaveza akreditivne banke** (čl. 7.) i **Obaveza konfirmirajuće banke** (čl. 8.) Odredbe ova dva člana bi trebalo učiniti jednostavnijim.
- **Dokumenta koja podnese korisnik po akreditivu, a ista se ne zahtevaju.** Većina smatra da takva dokumenta treba vratiti

podnosiocu.

- **Potvrda špeditera** (čl. 30. UCP500)  
Iz sada važećih Pravila UCP500 je brisan ovaj dokumenat. Međutim, FIATA u ime špeditera, predlaže da se uvede novi član **“Forwarders Bill of Lading”**- Špediterski konosman
- **Konosman kao hartija od vrednosti (Document of Title).**  
Mora se biti veoma obazriv u definiciji konosmana kao hartije od vrednosti.
- **Odgovornost za dokumenta izgubljena u tranzitu** bi trebalo precizno definisati.
- **MTD (Multimodalni transportni dokumenat)** - U Nacrtu nedostaje odredba da takav dokumenat mora da pokazuje da je korišćeno najmanje **dva vida transporta** za prevoz robe od mesta utovara do mesta krajnjeg odredišta (voz-kamion; brod-kamion; avion-brod itd).
- **Adresa nalogodavca i korisnika akreditiva u dokumentima** koja se podnose banci po akreditivu, ne moraju biti identične sa onima navedenim u akreditivu, pod uslovom da su u istoj zemlji koja je navedena u akreditivu.  
Radna grupa je odmah posle sastanka Komisije razmatrala ova pitanja i pripremila konačan tekst **Predloga UCP600**, uključivši,

gotovo sve sugestije, i očekuje se usvajanje novih Pravila UCP600 u oktobru, 2006. godine. Tako će doći, nakon 13 godina do promene Pravila koja pokrivaju bilione dolara u akreditivnim transakcijama svake godine.

**UCP600 sadrže nove odredbe koje bankari, spoljnotrgovinci, pravnici i sudije moraju da znaju.**

Može se zaključiti najkraće da ponuđeni Predlog UCP600 ima sledeće karakteristike:

- 39 članova umesto 49 u UCP500
- Novi odeljak “definicije”, koji sadrži termine kao što su “honorisanje” i “negociranje”.
- Zamena termina “razumno vreme” sa utvrđenim brojem dana za pregled dokumenata i utvrđivanje njihove saobraznosti.
- Novu odredbu koja se odnosi na adresu korisnika i nalogodavca
- šire objašnjenje “originala” dokumenata
- Preformulisane članove o transportnim dokumentima u cilju razrešenja konfuzije prevoznika i agenta.

Kratko rečeno UCP600 će biti moderna pravila koja će zadovoljiti svet koji se menja. Njihova primena u praksi počće 2007. godine.

## Literatura:

1. UCP 500
2. Revizija UCP 500 Dokumenta sa sastanka Komisije

## Ključne reči:

UCP, revizija, nalogodavac, korisnik, nominovana banka, potvrda, honorisati, razumno vreme, strana, negociranje

## Key words:

UCP – Uniform Customs and Practice, revision, applicant, beneficiary, nominated bank, confirmation, honour, reasonable time, party, negotiation.